Súd:	Krajský súd Prešov
Spisová značka:	7Co/92/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8815210120
Dátum vydania rozhodnutia:	30. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Branislav Breza
ECLI:	ECLI:SK:KSPO:2020:8815210120.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobcu N. D., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v K. Č.. XX, právne zast. JUDr. Dušanom Kmecom, advokátom so sídlom vo Vranove nad Topľou, na ul. M. R. Štefánika č. 2465, proti žalovanému S. K., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcemu v K. Č.. XX, právne zast. JUDr. Danielom Boľanovským, advokátom so sídlom v Prešove, na ul. Slovenskej č. 69, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1.800,- Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 05.01.2017 č.k. 6C/18/2015 - 91 takto

r o z h o d o l :

M e n í rozsudok tak, že žalovaný je povinný do 1 mesiaca od právoplatnosti rozsudku zverejniť na obecnej tabuli a na webovej stránke obce K.G. na dobu 30 dní ospravedlnenie v tomto znení:

„Ja, S. K., bytom K. XX, ospravedlňujem sa N. D., bytom K. XX, za hanlivé prehlásenie o jeho osobe dňa 03.01.2015 v hlavnom spravodajstve TV JOJ, ktorého som bol autorom“.

Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 500,- Eur do 5 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti rozsudok p o t v r d z u j e .

Žalobcovi s a p r i z n á v a náhrada trov 1. inštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že predmetom konania je žaloba, ktorou sa žalobca domáhal, aby žalovaný do jedného mesiaca od právoplatnosti rozsudku zverejnil na obecnej tabuli a na webovej stránke obce K. na dobu 30 dní ospravedlnenie za hanlivé prehlásenie o jeho osobe odvysielanej dňa 03.01.2015 v hlavnom spravodajstve TV JOJ. Zároveň žiadal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 1.800,- Eur.

3. Predmetom práva na ochranu cti a dôstojnosti je česť občana v jeho rozmanitých spoločenských vzťahoch. Jednak vo vzťahu k spoločnosti aj vo vzťahu k ostatným spoluobčanom. Ak došlo k neoprávnenému zásahu do cti a dôstojnosti fyzickej osoby, dotknutá osoba môže uplatniť právne prostriedky na ochranu. Niektoré prejavy však nemožno považovať za neoprávnený zásah. Vždy treba skúmať, za akých okolností a v súvislosti s plnením akých práv, či povinností ku konaniu, či prejavu došlo. Niekedy aj upozornenie na nedostatky, či chyby, ktoré bolo prednesené nevhodne a s určitou

publicitou a na nevhodnom mieste, môže byť objektívne spôsobilé privodiť ujmu. Kritika podľa ustálenej judikatúry je oprávnená, ak nie sú prekročené medze vecnej kritiky, opierajúce sa o pravdivé skutočnosti a z nich vyplývajúce závery, ak je kritika primeraná obsahom a formou.

4. Osobitne treba posudzovať kritiku verejne činných osôb. Na rozdiel od súkromných osôb verejne činná osoba sa vedome podrobuje dôkladnej kontrole svojich slov a činov zo strany širokej verejnosti, ako aj zo strany novinárov a preto musí preukázať vyššiu mieru tolerancie.

5. Fyzická osoba nemá právo na ochranu pred hodnotením zo strany iných osôb, ktoré je v rozpore s tým, čo by si táto osoba želala, ako by chcela ona sama byť hodnotená. Žiadna fyzická osoba nemá právo na to, aby bola chránená pred negatívnym hodnotením alebo názormi na svoje konanie, povahové či charakterové vlastnosti. Výraz uvedený žalovaným, aj keď je do istej miery expresívny, je prípustným výrazom používaným vo verejnej diskusii týkajúcej sa záležitostí verejného záujmu. Žalobca ako odchádzajúci starosta bol osobou verejne činnou a rozhodoval vo veciach samosprávy. Tým sa dobrovoľne vzdal postavenia súkromnej osoby a rovnako sa vzdal takej ochrany svojej osobnosti, ktorá prislúcha fyzickým osobám, ktoré sa vo verejnom živote neangažujú. Takáto ochrana pred nepriaznivými hodnoteniami verejne činných osôb je neprípustným zásahom do slobody prejavu a obmedzuje ho nad mieru ustanovenú v článku 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných ľudských slobôd, aj nad mieru zakotvenú v článku 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Navyše je potrebné zohľadniť, či ide o skutkové tvrdenie alebo o hodnotiaci úsudok (kritiku).

6. Na rozdiel od skutkového tvrdenia hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí na základe vlastných (subjektívnych) kritérií. Vyslovenie hodnotiaceho úsudku požíva ochranu v rámci zaručenej slobody prejavu, keď prejavený hodnotiaci úsudok vychádza z dostatočného faktického základu a nevybočuje tak z medzí v demokratickej spoločnosti všeobecne uznávaných pravidiel slušnosti. Sloboda prejavu platí aj pre myšlienky, ktoré sú nepríjemné.

7. Rozhodovacou činnosťou súdov je ustálené, že práva na ochranu osobností sa môžu domáhať aj verejne činné osoby, ale miera posudzovania skutkových tvrdení a hodnotiacich úsudkov je v ich prípade omnoho mäkšia v prospech pôvodcov týchto výrokov. Je to dané skutočnosťou, že osoba stúpiaca na verejnú scénu musí počítať s tým, že ako osoba verejne známa bude pod drobnohľadom verejnosti, ktorá sa zaujíma o jej profesionálny život a hodnotí ho, najmä ak ide o osobu, ktorá spravuje verejné záležitosti. Vyjadrenie žalovaného na adresu žalobcu je spojené s jeho verejným pôsobením ako starostu. Na takéto osoby sú kladené zvýšené odborné a morálne nároky a podliehajú kontrole verejnosti. Žalobca pôsobil v komunálnej politike, bol verejnou osobou, ktorá sa angažovala vo veciach samosprávy.

8. Podľa ust. § 191 C.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

9. S poukazom na ust. § 217 C.s.p. pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

10. V danom prípade vypočutí svedkovia potvrdili, že v súvislosti so zasadnutím obecného zastupiteľstva obce K. dňa 02.01.2015 vznikol chaos a napätie, ktoré bolo spôsobené nedostatočne zvládnutou organizáciou pri odovzdávaní úradu, zložení sľubu nového starostu a poslancov. Žalobca ako odchádzajúci starosta zasadnutie obecného zastupiteľstva zvolal, ale sa ho nezúčastnil. Je pravdou, že osobná účasť odchádzajúceho starostu pri týchto úkonoch v zmysle platnej právnej úpravy nie je nevyhnutná, ale v takomto prípade je potrebné poveriť zodpovednú osobu, aby úkony spojené s odovzdávaním úradu a zložením sľubu prebehli dôstojne a bez komplikácií, čo sa v tomto prípade nestalo. Výrok žalovaného odznel v napätej situácií a podľa výpovede svedkov pred zložením sľubu. Išlo o subjektívny názor žalovaného a reakciu na konanie, resp. nekonanie žalobcu, ako odchádzajúceho starostu. Hodnotiaci úsudok požíva ochranu v dôsledku zaručenej slobody prejavu, ak nevybočuje zo základných pravidiel slušnosti. U verejne činných osôb, za ktorú je možné v tomto prípade považovať žalobcu, sa posudzovanie hodnotiacich úsudkov chápe menej prísne v prospech pôvodcov výrokov. Žalovaný sa vyjadril k osobe žalobcu v súvislosti s jeho verejným pôsobením. Navyše v konaní nepreukázal, že odvysielanie reportáže a vyjadrenie žalovaného malo negatívny dopad na jeho osobu, či už vo sfére verejnej, alebo súkromnej. To, že sú niektorí občania obce negatívne naladení voči žalobcovi,

súvisí s jeho predchádzajúcim pôsobením a napätými vzťahmi v obci medzi priaznivcami žalobcu a súčasného starostu.

11. S prihliadnutím na uvedené súd prvej inštancie žalobu zamietol.

12. Výrok o trovách odôvodnil ustanoveniami § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262, ods. 1, 2 C.s.p.

13. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby jeho žalobe bolo v celom rozsahu vyhovené. Ako dôvod uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo nepochybne a nevyvrátiteľne preukázané, že rokovanie obecného zastupiteľstva bolo po materiálnej aj organizačnej stránke riadne pripravené a zvolané odstupujúcim starostom, ktorý v zmysle ustanovení zákona č. 369/1990 Zb. nemá povinnosť zúčastniť sa na rokovaní obecného zastupiteľstva. O týchto skutočnostiach mal vedomosť aj žalovaný, pretože pozvánka na rokovanie obecného zastupiteľstva mu bola doručená, oznámenie o konaní bolo zverejnené na úradnej tabuli a na webovej stránke obce a ako bývalý starosta má vedomosť o tom, že starosta sa nemusí zúčastniť rokovania obecného zastupiteľstva, ako aj vedomosť o tom, že v zákone č. 369/1990 Zb. nie je žiadne ustanovenie o tom, aby novozvolený starosta mal skladať sľub odchádzajúcemu starostovi, či za prítomnosti odchádzajúceho starostu. Z výpovedi svedkov a z opisu sledu udalosti následného zapečatenia dverí, teda vyplýva, že chaos, napätie a hádky vznikli až po zložení sľubu starostu a poslancov, teda v čase, keď ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva bolo už ukončené a celá zodpovednosť za ďalší priebeh udalosti bola už v rukách novozvoleného starostu a novozvolených poslancov. Je nelogické, aby v dobe, keď žalovaný a novozvolení poslanci čakali na žalobcu a nemali vedomosť o tom, či žalobca na rokovanie príde alebo nepríde, žalovaný sa o žalobcovi vyjadril ako o zbabelcovi s odôvodnením, že žalobca nepríšiel na rokovanie obecného zastupiteľstva. K odovzdávaniu agendy obecného úradu je nevyhnutné poukázať na to, že písomnú agendu a hmotný majetok odovzdáva odchádzajúci starosta novozvolenému starostovi, nie poslancom obecného zastupiteľstva, nakoľko v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. štatutárnym zástupcom obce je starosta. O účelovosti konania v súvislosti s odovzdaním agendy obecného úradu s cieľom poškodiť žalobcu svedčí aj skutočnosť, že novozvolený starosta nežiadal ani nenavrhoval iný termín tohto odovzdania. Problémom v obci K. dňa 02.01.2015 nebolo to, aby nebolo zvolané a nebolo pripravené rokovanie obecného zastupiteľstva. Problémom nebolo ani to, aby nebolo pripravené a dohodnuté odovzdanie agendy a úradu novozvolenému starostovi. Žalobca súc si vedomý, že sa nemôže zúčastniť obecného zastupiteľstva pri zložení sľubu novozvoleného starostu a poslancov, požiadal o vedenie obecného zastupiteľstva zástupcu starostu, ktorý to však odmietol. Následne to odmietli aj ostatní bývalí poslanci obecného zastupiteľstva. Z týchto dôvodov odstupujúci starosta požiadal o otvorenie zastupiteľstva a vykonanie potrebných úkonov súvisiacich so zložením sľubu predsedníčku volebnej komisie. V súvislosti s vyjadrením žalovaného o osobe žalobcu sa poukázalo na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. mája 2010 vydané vo veci 4Cdo/149/2009, podľa ktorého hodnotiaci úsudok nemožno akokoľvek dokazovať, je však potrebné skúmať, či sa zakladá na pravdivej informácii, či forma jeho verejnej prezentácie je primeraná a či zásah do osobnostných práv je nevyhnutným sprievodným javom kritiky, to znamená, či primárnym cieľom kritiky nie je hanobenie či zneuctenie danej osohy. Označenie osoby žalobcu zbabelcom takým spôsobom a za vyššie opísaných okolností, ako to urobil žalovaný a na verejnosti, za prítomnosti televíznych kamier s odvysielaním v hlavnom televíznom spravodajstve celoštátnych televízií, nie je kritikou. Je zásahom do práva na ochranu osobnosti žalobcu.

14. Žalovaný navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

15. Vo veci už Krajský súd v Prešove raz rozhodol a to rozsudkom zo dňa 26.09.2017 č.k. 7Co/48/2017-122, ktorým odvolaním napadnutý rozsudok potvrdil. V dôsledku dovolania podaného zo strany žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 29.05.2019, vydaným vo veci 1Cdo/130/2018 rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26.09.2017 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Rozhodnutie odôvodnil tým, že dovolaním napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolací súd sa totiž pri právnom posúdení otázky opodstatnenosti podanej žaloby z hľadiska existencie neoprávneného zásahu, ktorý by bol objektívne spôsobilý zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu, odchýlil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá ustálila kritéria spôsobilosti hodnotiaceho úsudku privodiť ujmu v osobnostných právach uvedených v § 11 Občianskeho zákonníka.

16. Po vrátení veci na ďalšie konanie odvolací súd viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho opätovne v zmysle zásad ust. 379, § 380 a § 371 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcu je opodstatnené.

17. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, avšak zo zistených skutočností nebol vyvodený správny právny záver.

18. V prejednávanej veci išlo vo vzťahu k žalobcovi o aplikáciu ust.§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Fyzická osoba má podľa ust.§ 11 Občianskeho zákonníka právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Podľa ust.§ 13 ods.1 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods.1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods.2 Občianskeho zákonníka). Výšku náhrady podľa ods.2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods.3 Občianskeho zákonníka).

19. Občianskoprávna ochrana osobnosti fyzickej osoby prichádza do úvahy iba pri takých zásahoch do osobnosti chránenej všeobecným osobnostným právom, ktoré sú neoprávnené. Neoprávneným je zásah do osobnosti fyzickej osoby, ktorý je v rozpore s objektívnym právom, teda s právnym poriadkom. K vzniku občianskoprávnych sankcií sa nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa ust.§ 13 Občianskeho zákonníka musí byť ako predpoklad zodpovednosti splnená podmienka existencie zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení alebo len ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, pričom tento zásah musí byť neoprávnený a musí existovať príčinná súvislosť medzi zásahom a ujmou vzniknutou na chránených osobnostných právach fyzickej osoby.

20. Kolízia práva na slobodu prejavu s právom na ochranu osobnosti sa realizuje napríklad pri aplikácií ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka v súvislosti s uplatňovaním občianskoprávnej ochrany osobnosti. Pri strete týchto práv treba dbať na to, aby sa s prihliadnutím k okolnostiam konkrétneho prípadu jednému z týchto práv nebola neodôvodnene daná prednosť pred právom druhým. V konkrétnom prípade je vždy nevyhnutne skúmať mieru tvrdeného porušenia základného práva na ochranu osobnosti a to práve v kontexte so slobodou prejavu a s právom na informácie a so zreteľom na požiadavku proporcionality uplatňovania týchto práv. Zároveň je nutné, aby príslušný zásah bezprostredne súvisel s porušením chráneného základného práva, t.j. aby tu existovala príčinná súvislosť medzi nimi, pričom musí ísť o zásah neoprávnený. K takému zásahu dochádza iba vtedy, ak tento zásah v konkrétnom prípade presiahol určitou prípustnou intenzitou takú mieru, ktorú už v demokratickej spoločnosti nemožno tolerovať.

21. K porušeniu občianskej cti môže dôjsť slovom, písmom, obrazom i akýmkoľvek iným konaním difamujúcej (zneucťujúcej, znevažujúcej, dehonestujúcej, diskreditačnej) povahy. Ak k takémuto porušeniu malo dôjsť slovom, treba pri skúmaní primeranosti konkrétneho výroku v prvom rade odlíšiť, či sa jedná o skutkové tvrdenie alebo o hodnotiaci úsudok (kritiku), pretože podmienky kladené na prípustnosť každej z týchto kategórií sa líšia.

22. Skutkové tvrdenie sa opier o fakt, objektívne existujúcu realitu, ktorá je zistiteľná pomocou dokazovania. Pravdivosť tvrdenia je teda overiteľná. V zásade platí, že oznámenie pravdivej informácie nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokiaľ tento údaj nie je podaný tak, že skresľuje skutočnosť, či nie je natoľko intímny, že by odporoval právu na ochranu súkromia, či ľudskej dôstojnosti. Z hľadiska pravdivosti skutkových tvrdení nie je nevyhnutné trvať na ich úplnej presnosti, ale je postačujúce, aby celkové vyznenie určitej informácie zodpovedalo pravde, teda stačí, aby pravdivá bola podstatná časť tvrdenia. Porušenie práva na česť, resp. dobrú povesť môže byť spôsobené len takými skutkovými tvrdeniami, ktoré sú objektívne spôsobilé privodiť ujmu na cti, resp. dobrej povesti dotknutého subjektu v očiach ostatných fyzických osôb a teda pôsobiť difamačne. Či je určité tvrdenie difamujúce treba posúdiť nielen podľa použitých výrazov a formulácií, ale podľa celkového dojmu s prihliadnutím ku všetkým súvislostiam a okolnostiam, za ktorých k tvrdeniu došlo.

23. Na rozdiel od skutkového tvrdenia hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí na základe vlastných subjektívnych kritérií. Hodnotiaci úsudok nemožno akokoľvek dokazovať, je však potrebné skúmať, či sa zakladá na pravdivej informácií, či forma jeho verejnej prezentácie je primeraná a či zásah do osobnostných práv je nevyhnutným sprievodným javom kritiky, to znamená, že primárnym cieľom kritiky nie je hanobenie, či zneuctenie danej osoby. Treba teda rozlišovať medzi kritikou prípustnou a kritikou, ktorá môže tvoriť podstatu neoprávneného zásahu do osobnostného práva. Ak má byť kritika prípustná, musí byť vecná, konkrétna a primeraná čo do obsahu, formy a miesta. Vecnosť kritiky vyžaduje, aby kritika vychádzala z pravdivých skutočností ako premís pre hodnotiaci úsudok. Hodnotiaci úsudok musí byť totiž záverom, ktorý možno na základe uvedených skutočností logicky odvodiť. Konkrétnosť kritiky znamená, že hodnotiaci úsudok sa musí opierať o konkrétne skutočnosti. Primeranosť kritiky čo do obsahu, formy a miesta znamená, že nevybočuje z medzí nutných k dosiahnutiu sledovaného a zároveň spoločensky uznávaného účelu.

24. Práva na ochranu osobnosti samozrejme sa môžu domáhať aj verejne činné osoby, no kritéria posúdenia skutkových tvrdení a hodnotiacich úsudok sú v ich prípade omnoho mäkšie v prospech pôvodcov týchto výrokov. Je to dané skutočnosťou, že osoba vstúpiaca na verejnú scénu musí počítať s tým, že ako osoba verejne známa bude pod drobnohľadom verejnosti, ktorá sa zaujíma o jej profesionálny, ako aj súkromný život a súčasne ho hodnotí, zvlášť ak ide osobu, ktorá spravuje verejné záležitosti.

25. Na úspešne uplatnenie práva na ochranu osobnosti sa nevyžaduje vyvolanie následkov, ale stačí, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené ust.§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

26. V prejednávanej veci právne posúdenie opodstatnenosti uplatnených nárokov žalobcu prvoinštančným súdom na základe zisteného skutkového stavu nemožno považovať za správne. Správne právne posúdenie veci vyžaduje dôsledne rešpektovanie vyššie uvedených výkladových hľadísk a posúdenie, či kritika prednesená žalovaným na adresu žalobcu vo forme hodnotiaceho úsudku bola prípustná, teda či spĺňala kritéria vecnej, konkrétnej a primeranej kritiky. Tieto požiadavky v preskúmavanej veci splnené neboli. Verejne vyhlásené tvrdenie žalovaného (jeho hodnotiaci úsudok) o zbabelosti žalobcu je spôsobilé privodiť ujmu na právach chránených ust.§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, a preto je poskytnutie ochrany v zmysle ust. § 13 Občianskeho zákonníka dôvodné. Citovaný výrok žalovaného totiž prekračuje hranice vecného a faktického hodnotenia žalobcu žalovaným v súvislosti s výkonom jeho verejnej funkcie, t.j. možnej oprávnenej kritiky žalobcu. Žalovaný teda svojim výrokom neoprávnene zasiahol do práva žalobcu na ochranu osobnosti.

27. Neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby prostredníctvom televízneho vysielania zakladá i právo domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Dôvody priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sú uvedené v ust.§ 13 ods.2 Občianskeho zákonníka len demonštratívne. Negatívny - difamačný následok spočívajúci v znížení dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere nie je jediným právne akceptovateľným prejavom závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je však skutočnosť, že sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce.

28. Vzhľadom na vyššie uvedené, žalovaný tým, že verejne označil žalobcu za zbabelca prekročil hranice vecného a faktického hodnotenia žalobcu v súvislosti s výkonom jeho verejnej funkcie. Žalobcovi za takejto situácie vzniklo oprávnenie požadovať od žalovaného ospravedlnenie za ním prednesený hanlivý výrok o jeho osobe. Keďže sa tak stalo prostredníctvom televízneho vysielania s celoštátnou pôsobnosťou, žalobca má právo domáhať sa aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust.§ 13 ods.2 Občianskeho zákonníka, nakoľko odvysielaním spravodajstva v TV JOJ s celoštátnou pôsobnosťou došlo k zníženiu dôstojnosti a vážnosti žalobcu v spoločnosti v značnej miere, pričom zodosťučinenie vo forme ospravedlnenia sa v takejto situácií nejaví ako postačujúce.

29. Pokiaľ ide o výšku náhrady, táto sa v súlade s ust.§ 13 ods.3 Občianskeho zákonníka určuje s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Verejné vyhlásenie žalovaného o zbabelosti žalobcu bolo prednesené v napätej a chaotickej atmosfére vzniknutej v súvislosti so zasadnutím obecného zastupiteľstva obce K. dňa 02.01.2015 spôsobenej nedostatočne zvládnutou organizáciou pri odovzdávaní úradu, zložení sľubu nového starostu a poslancov, pričom ďalšie iné vyhlásenia znevažujúce žalobcu zo strany žalovaného neodzneli. Za takejto situácie za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné považovať sumu 500,- Eur.

30. S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust.§ 388 C.s.p. rozsudok zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť do 1 mesiaca od právoplatnosti rozsudku zverejniť na obecnej tabuli a na webovej stránke obce K. na dobu 30 dní ospravedlnenie v znení požadovanom žalobcom a zároveň mu uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 500,- Eur do 5 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby ohľadne náhrady nemajetkovej ujmy nad sumu 500,- Eur rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 C.s.p.).

31. Zároveň úspešnému žalobcovi bola priznaná náhrada trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ust.§ 255 ods.1, § 262 ods.1, 2, § 396 ods.1 a § 453 ods.1 C.s.p. s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie. V danom prípade predmetom konania boli dva samostatné nároky a to nárok na poskytnutie zadosťučinenia spočívajúceho v ospravedlnení sa žalovaného a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. V konaní o nároku na poskytnutie zadosťučinenia spočívajúceho v ospravedlnení žalovaného mal žalobca plný úspech a v prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch jeho výška bez akýchkoľvek pochybností závisela od úvahy súdu. Aj keď Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v § 142 ods.3 O.s.p., uvedené neznamená, aby nová právna úprava vylučovala osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu. Pri uplatňovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch bolo povinnosťou žalobcu v žalobe uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby aj súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania, vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie ust.§ 255 C.s.p. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj vtedy, ak súd prizná nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady kedy výška nároku závisí od úvahy súdu.

32. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).